

SPRAWOZDANIA

Z działalności Sekcji Lichenologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego

Na I Ogólnopolskim Spotkaniu Lichenologów w 1983 roku w Kielcach, inicjującym powołanie Sekcji Lichenologicznej w ramach PTB, opracowano i przyjęto program badań lichenologicznych w Polsce. Główny nacisk położono w nim na integrację i intensyfikację tych badań. W Polsce znajdują się bowiem obszary, na których w ogóle nie były prowadzone badania flory porostów, bądź notowania pochodzą sprzed kilkudziesięciu, a niekiedy ponad 100 lat temu. Poza tym, ze względu na bardzo wysoką wrażliwość porostów na zmiany warunków siedliskowych w wyniku działalności gospodarczej człowieka, mamy do czynienia z procesem niezwykle szybkiego wycofywania się wielu gatunków porostów z coraz to większych obszarów kraju. Nie ulega wątpliwości, że szereg gatunków ustąpiło już z niektórych regionów nim została zarejestrowana ich obecność.

Na spotkaniu w Kielcach ustalono, że postulat intensyfikacji badań lichenologicznych w Polsce realizowany będzie w ramach badań własnych członków sekcji, jak również podczas corocznych zebrań lichenologów. Organizowane one będą w regionach, gdzie ujemne wpływy działalności człowieka są mniejsze, a jednocześnie na obszarach tych nie były prowadzone badania lichenologiczne w przeszłości. Tereny takie znajdują się między innymi w Polsce północno-wschodniej.

W wrześniu 1984 roku odbyło się II Ogólnopolskie Spotkanie Lichenologów w Wigrach woj. Suwałki (10–15. 09. 1984). Uczestniczyło w nim 21 osób, w tym dr Mark Seaward – prezes Brytyjskiego Towarzystwa Lichenologicznego i dr Tamas Kiss z Węgier. Obok części referatowej (1 dzień), wycieczki do Suwalskiego Parku Krajobrazowego (1 dzień), głównym celem spotkania były prace w terenie (4 dni) nad opracowaniem flory porostów Wigierskiego Parku Krajobrazowego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów, które będą włączone do projektowanego Wigierskiego Parku Narodowego. Zgodnie z przewidywaniem wyniki badań terenowych okazały się bardzo interesujące. Odnotowano ponad 250 gatunków, zebrano bogate materiały zielnikowe. Stwierdzono występowanie wielu gatunków nowych dla Polski północno-wschodniej, rzadkich we florze krajowej, w tym nowe dla Polski. Wyniki badań lichenologicznych zostaną opublikowane w miejscowym wydawnictwie – Roczniku Suwalskim.

Spotkanie wymagało dużego nakładu pracy organizacyjnej. Zadania tego podjął się dr Wiesław Fałtynowicz z Uniwersytetu Gdańskiego. Z obowiązków wywiązał się bardzo dobrze. Dużą w tym również zasługą Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w Suwałkach – mgr. inż. Zdzisława Szkirucia oraz Rady Naukowo-Wydawniczej Suwalskiego Towarzystwa Kultury. Wspomagali oni zjazd zarówno pod względem organizacyjnym jak i finansowym (autokar, mikrobus, noclegi itp.). Uniwersytet Gdański zapewnił mikrobus oraz sprzęt i aparaturę do badań terenowych i kameralnych.

Spotkanie upłynęło w bardzo miłej i serdecznej atmosferze, przyczyniło się do zawiązania bliższych więzi i współpracy w gronie lichenologów polskich i zagranicznych. Początkujący i młodszy lichenolodzy mieli okazję do pracy w terenie pod okiem starszych, bardziej doświadczonych kolegów. Będący zaś w stadium tworzenia Wigierski Park Narodowy doczekał się kompleksowego opracowania flory porostów.

Stanisław Cieśliński

Europejska Szkoła na temat osmoregulacji u roślin

W dniach 12–20 września 1984 r. odbyła się „European Workshop on Osmoregulation in Plants” w Obermachten, małej miejscowości w połowie drogi między Stuttgartem a Konstancją, w RFN. Szkołę zorganizowali prof. K. Wegman z Tübingen oraz prof. G. R. Steward z Londynu. Mecenat nad nią objęła Federacja Europejskich Towarzystw Fizjologii Roślin (FESPP), Deutsche Forschungsgemeinschaft, Ministerstwo Nauki i Sztuki w Baden-Württemberg i Uniwersytet z Tübingen. Liczba uczestników została ograniczona przez organizatorów do 50 osób. Pochodzili oni z różnych krajów europejskich, przy czym z RFN-u było 16 osób, a Wielkiej Brytanii 14 osób. Z krajów socjalistycznych była tylko jedna osoba (z Polski).

Celem szkoły było zebranie pracowników naukowych, przede wszystkim z Europy, zajmujących się osmoregulacją, aby mogli wymienić między sobą wiedzę i doświadczenia oraz przedyskutować metody badawcze, a przy tym zachęcić młodszych pracowników (udział ich faktycznie był znaczny) do prac w tym ważnym i fascynującym przedmiocie badań. Potencjał wodny oraz jego regulacja przez nieorganiczne i organiczne substancje rozpuszczalne należą do bardzo ważnych czynników ekologicznych, zwłaszcza z punktu widzenia rolniczego, przy ustawicznie zwiększającym się zasoleniu gleb.

W ramach zjazdu odbyło się siedem sesji, podczas których rozpatrzono całość zagadnień osmoregulacji u roślin. Sesja wstępna miała charakter ogólny i dotyczyła stosunków wodnych w komórce (z głównymi wystąpieniami R. G. Wyn Jonesa, J. J. Oertli, W. J. Crama). Tematem następnej sesji było pobieranie, akumulacja i wydalanie jonów w komórce i jej kompartmentach, a także metody określania stanu wodnego w komórkach. Trzy kolejne sesje poświęcono metabolicznym zmianom, wywołanym stresem wodnym. Dotyczyły one: (1) zmian metabolizmu węgla, z ciekawymi wystąpieniami na temat osmoregulacji, fotosyntezy i wzrostu pewnych halofitów (J. Rozema), na temat możliwości uzyskania większego oporu na zasolenie u ryżu, który dostarcza pokarmu dla jednej trzeciej ludzkości, a jego uprawa związana z dużym nawadnianiem, szczególnie jest narażona na zwiększenie zasolenia podłoża (A. R. Yeo i T. J. Flowers) oraz dyskusją ogólną dotyczącą adaptacji wyższych roślin do stresu wodnego poprzez zmianę strategii wiązania węgla; (2) zmiany metabolizmu azotu (G. R. Steward) ze szczególnym omówieniem enzymów związanych z syntezą proliny (S. Treichel, J. Van Diggelen); (3) zmian wtórnego metabolizmu (H. Wegman), gdzie m. in. omawiano także regulację osmotyczną poprzez metabolizm glicerolu (K. S. Thomson, M. Haus, L. Andre) i wpływ wanadu (D. J. Gilmour).

Na szóstej sesji poruszano zagadnienia adaptacji osmotycznej poprzez akumulację organicznych związków rozpuszczalnych. Zagadnienia te przedstawili: M. Popp u namorzyn, G. O. Kirst u glonów morskich, a J. C. Collins u *Enteromorpha*. Ostatnia sesja dotyczyła genetycznych aspektów osmotycznej adaptacji, zawartych szczególnie w wystąpieniach D. Le Ruduliera oraz H. Morrishita. Ostatni referował interesujące prace nad genetyczną kontrolą osmotycznej adaptacji u glonów poprzez fuzję różnych protoplastów.

Po każdej sesji, na której wygłaszano po kilka referatów, odbywała się długa dyskusja, obejmująca także odpowiednie doniesienia plakatowe. Nieformalne dyskusje miały miejsce nadto w jedynej kawiarence, do której po kolacji przychodzili prawie wszyscy uczestnicy sesji.

Postanowiono opublikować wszystkie materiały przedstawione w czasie sesji, a także kontynuować w przyszłości podobne zjazdy.

Obradom i dyskusjom sprzyjała specyfika miejsca, którym było dawne opactwo Premostatensów, położone zupełnie na uboczu, a obecnie doskonale przystosowane do tego typu spotkań. Obrady były wzbogacone różnymi imprezami, m. in.: koncert muzyki, wycieczki do pobliskich pereł baroku, a także wyprawa na wyspę Mainau (na Jeziorze Bodeńskim), stanowiącą specyficzny Park i Ogród Botaniczny z aktualnie licznie nawiedzaną, bogatą wystawą dali.

Należy podkreślić doskonałą organizację całości sesji, w czym duża zasługa organizatorów, a szczególnie prof. H. Wegmana, który był duszą tej szkoły.

Stanisław Kyć

